

RAPORT DE ACTIVITATE

Pentru întreaga perioadă de implementare a proiectului

COMPETENȚE LINGVISTICE ÎN L3 ȘI IDENTITATE MULTICULTURALĂ – VARIABLE DE INTEGRARE LINGVISTICĂ ALE ELEVILOR ROMÂNI ÎN CONTEXTE DE IMIGRAȚIE

Cod: PN-II-RU-TE-2014-4-2335

Nr. Contract: 364/01.10.2015

În perioada octombrie 2015 – decembrie 2015 echipa de cercetare care implementează proiectul *Competențe lingvistice în L3 și identitate multiculturală – variabile de integrare lingvistică ale elevilor români în contexte de imigrație* a realizat obiectivele prevăzute în planul de cercetare care au vizat elaborarea și fixarea cadrului teoretic pentru conceptul de învățare a unei L3, pentru diferite moduri de influență cross-lingvistice la vorbitorii trilingvi și pentru conceptul de identitate lingvistică la elevii multilingvi. Astfel, membrii echipei, conform planului de realizare a proiectului, au desfășurat următoarele activități:

- Revizuirea literaturii de specialitate;
- Reflecții teoretice care au dus la elaborarea instrumentului lingvistic în limba română pentru contextele catalan și român.

În vederea îndeplinirii acestor activități, membrii echipei au organizat numeroase ședințe pentru a stabili bibliografia reprezentativă în domeniul competențelor lingvistice în L3 și al identității multiculturale, aspect ce va fi studiat amănunțit în perioada următoare. Totodată, membrii externi din echipă au facilitat accesul la titluri de specialitate pe tematica proiectului. În urma acestor întâlniri periodice de consiliere științifică, s-a dezvoltat o perspectivă de lucru între membrii echipei asupra conceptelor teoretice de învățare a unei L3 și de identitate, care s-a materializat prin elaborarea instrumentului lingvistic în limba română. Pentru conceperea acestui instrument, membrii echipei au întreprins activități de documentare științifică și au consultat programe și manuale școlare de limbă și literatură română. Rezultatele pentru această etapă au fost îndeplinite în ciuda timpului foarte scurt pe care l-am avut la dispoziție.

Instrumentul scris în limba română pentru elevii de 14 și 16 ani a fost elaborat în conformitate cu programele școlare de limbă și literatură română întocmite de către Ministerul Educației, Cercetării și Inovării din România și cu manualele de limbă și literatură română publicate la diferite edituri din România. Astfel, s-au realizat exerciții de morfosintaxă și lexic care solicită elevilor completarea unor enunțuri cu formele

gramaticale și semantice corecte ale cuvintelor. În privința morfologiei, s-au compus exerciții cu părți de vorbire și categorii gramaticale care au vizat verbul (timp, persoană, număr, moduri personale și nepersonale), substantivul (gen, număr, articol hotărât și nehotărât, cazurile substantivului) și pronumele personal (persoană, număr, gen, forme accentuate și neaccentuate). Ne-am limitat la flexiunea verbală și nominală deoarece elevii se confruntă cu dificultăți de învățare a acestor forme gramaticale, aspect demonstrat în studii anterioare (Chireac, Serrat & Huguet, 2011, Chireac, 2012). La nivel sintactic, s-au conceput exerciții ce vizează relațiile sintactice în propoziție și în frază, iar la nivel lexical s-au avut în vedere mijloacele interne și externe de îmbogățire a vocabularului prin derivare (cuvânt de bază, rădăcină, sufixe, prefixe), compunere, respectiv sinonime, antonime, omonime, paronime, neologisme și câmpuri lexico- semantice. În partea finală a probei scrise am elaborat două enunțuri pentru ca elevii să selecteze și să redacteze la alegere un text argumentativ cu teme de interes pentru aceștia, în care vor avea posibilitatea să-și motiveze preferințele și opiniile.

Instrumentul oral ales de către membrii echipei are în vedere utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată, plecând de la povestea *Frog, where are you* (Mayer, 1969), folosită în numeroase cercetări lingvistice. Elevii vor trebui să construiască un discurs oral prin prezentarea unui text narativ și descriptiv care se bazează pe formularea ideilor pornind de la imaginile date.

Totodată, în această perioadă scurtă membrii echipei au desfășurat și alte activități precum vizita la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din Iași, pe data de 18.11.2015, în cadrul căreia au avut loc întâlniri cu directorul liceului, prof. dr. Anca Dimitriu, și cu prof. metodist de limbă spaniolă, Beatrice Balaur. De asemenea, pe data de 23.11.2015, membrii echipei au fost în deplasare la Liceul Teoretic „Emil Racoviță” din Vaslui, unde s-au purtat discuții cu directorul liceului, prof. Daniel Hulubei, și cu profesoara de limbă spaniolă Gabriela Tofan. În urma acestor întâlniri, organizate cu scopul de a ne face cunoscută intenția de a desfășura cercetarea la liceele menționate, directorii și cadrele didactice s-au arătat deosebit de deschiși la propunere și la colaborarea cu membrii echipei noastre. S-au semnat cererile de colaborare și urmează ca în scurt timp să se întocmească protocoale de colaborare între licee și universitate.

În perioada octombrie – decembrie 2015, membrii echipei au dus la îndeplinire activități care au vizat creșterea vizibilității echipei și a cercetării desfășurate în cadrul proiectului în mediul academic național și internațional, prin participarea la conferințe internaționale și publicații în pregătire în reviste academice sau volume colective, care se vor publica la edituri cu prestigiu internațional.

Astfel membrii echipei au prezentat rezumate, comunicări:

Chireac, S.M. & Tiței, Alina, acceptarea abstractului *Multilingual identities in a globalised world*, 7th Lumen International Scientific Conference Multidimensional Education & Professional Development. Ethical Values, Târgoviște, 12-14 noiembrie 2015.

Tiței, Alina, *The Birth of an Identity Landmark: Some Theoretical Notes on Hispanic American Modernism*, International Conference “Literature, Discourse and Multicultural Dialogue”, Târgu-Mureș, ediția a 3-a, organizată de Institutul pentru Studii Multiculturale ALPHA, Universitatea „Petru Maior” din Târgu-Mureș și Institutul de Cercetări Socio- Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu-Mureș, 3-4 decembrie 2015, iar lucrarea *in extenso* va fi inclusă în volumul conferinței care va fi publicat în 2016 și care va fi trimis spre indexare în Thomson Reuters Web of Knowledge (ISI Proceedings).

Publicațiile membrilor echipei includ următoarele articole și volume:

Chireac, S.M. (ed.) in preparation. *Estudios cualitativos sobre el bilinguismo*.

Prescod, P. (ed.) in preparation. *Distribution, interprétation et fonction du nom sans déterminant : perspectives pluridisciplinaires*. Gramm-R. Berne: Peter Lang.

Tiței, A. (2015). *Dilemas de semántica.1000 ejercicios de selección múltiple*, Editura Vasiliana '98, Iași, ISBN 978-973-116-400-7, 165 p.

În perioada ianuarie 2016 – decembrie 2016 echipa de cercetare care implementează proiectul *Competențe lingvistice în L3 și identitate multiculturală – variabile de integrare lingvistică ale elevilor români în contexte de imigrație* a realizat obiectivele prevăzute în planul de cercetare, care au vizat elaborarea și fixarea cadrului teoretic pentru conceptul de învățare a unei L3, pentru diferite moduri de influență cross-lingvistică la vorbitorii trilingvi și pentru conceptul de identitate lingvistică la elevii multilingvi. Un alt obiectiv care a fost dus la bun sfârșit a avut în vedere analiza competenței în L3 și influența cross- lingvistică asupra sistemului morfosintactic și lexical al elevilor români din Iași și județul Vaslui (România) și al elevilor români imigranți din Catalunya (Spania), precum și evaluarea atitudinilor elevilor față de limbi. Totodată, a fost îndeplinit și ultimul obiectiv al proiectului, care se referă la analiza relației dintre competențele lingvistice în L3 și motivație, atitudini și categorie sociolingvistică. Astfel, membrii echipei, conform planului de realizare a proiectului, au desfășurat următoarele activități:

- Elaborarea instrumentelor lingvistice în limba spaniolă și catalană pentru contextul catalan și român, și adaptarea chestionarului sociolingvistic la cele două contexte culturale;
- Contact cu școlile din Vaslui, alegerea mostrei din școli, colectarea și analiza datelor, interpretarea rezultatelor;

- Contact cu școlile din Catalonia, alegerea mostrei din școli, colectarea și analiza datelor, interpretarea rezultatelor;
- Analiza și interpretarea rezultatelor.

În continuare, vom detalia activitățile desfășurate în acest an de membrii echipei și rezultatele obținute în urma îndeplinirii obiectivelor propuse pentru anul 2016.

În perioada 5 – 17 ianuarie 2016 directorul de proiect s-a deplasat la Universitatea Jaume I din Castellón (Spania) pentru a realiza un stagiu de cercetare și documentare prin consultarea bibliografiei de specialitate la biblioteca universității. S-au consultat cărți, capitole de cărți, volume și articole publicate la editurile și revistele de prestigiu din lume, editate în limbile spaniolă și engleză. O parte considerabilă a lucrărilor pe teme de lingvistică, influența morfologică și lexicală dintr-o limbă în alta, motivație, atitudini se găsesc în această bibliotecă cu un fond de carte extrem de larg. S-au putut consulta aparițiile editoriale din ultimii ani, dar și dicționare de lingvistică, tratate și enciclopedii care ne-au ajutat să înțelegem fenomenul lingvistic de influență, transfer și interferență lingvistică, factorii care influențează transferul lingvistic, precum timpul de ședere într-o altă țară, nivelul de competență lingvistică, numărul și ordinea limbilor învățate de elevi, etc., contactul dintre limbile romanice, învățarea a două limbi romanice simultan în cazul elevilor de alte naționalități școlarizați în Spania, dar și a celor din sistemul educațional românesc. La baza cercetării noastre stau și principiile fundamentale studiului nostru, teorii care au fost consultate și aprofundate, ca de exemplu: modelul chomskyan al învățării limbajului și principiile gramaticii universale, metoda naturală a lui Krashen, ipoteza analizei contrastive, conceptul de interlimbă, analiza greșelilor de limbă și clasificarea lor după modelul propus de autoarea spaniolă Vásquez (1999) în cartea *¿Errores? Sin falta*, Madrid: Edelsa.

În timpul stagiului de cercetare la Universitatea Jaume I am luat contact cu profesori de la Facultatea de Litere care m-au îndrumat în alegerea unei bibliografii adecvate studiului nostru. Totodată, am avut ocazia să cunosc activitățile membrilor grupului Multilingual Education Unit (UEM), să consult ultimele apariții editoriale ale cercetătorilor legate de promovarea multilingvismului în context catalan și să cunosc îndeaproape studiile pe care aceștia le desfășoară în domeniul învățării și predării limbilor străine, a atitudinilor și motivației față de limbile cu care elevii se află în contact. Datorită contactului direct cu profesorii și cercetătorii de la Universitatea din Castellón am reușit să cunosc îndeaproape situația românilor stabiliți în zona Castellón de la Plana, o regiune în care sunt înregistrați 42,458 cetățeni români, conform datelor Institutului Național de Statistică spaniol din anul 2016. Acest lucru mi-a permis să analizez un alt context cu un procent ridicat de imigranți români, în care se vorbesc limbile catalană și spaniolă. Mi s-a părut interesant să aflu care este situația elevilor școlarizați în această regiune, elevi care s-au stabilit în număr mare împreună cu familiile lor, mai ales odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, în anul 2007. Acești elevi români, ca și cei din Catalonia și alții din întreaga Spanie, s-au desprins de sistemul educațional românesc și au ales un alt sistem în care se confruntă cu învățarea a două limbi străine, spaniola și catalana. Trebuie avut în vedere că mulți dintre elevii români au mari dificultăți în însușirea a două limbi romanice în condițiile în care nu cunosc nici una din aceste limbi.

Contextul din provincia Castellón și cunoașterea situației românilor stabiliți acolo ne-a ajutat să înțelegem problemele lingvistice cu care se confruntă acești elevi școlarizați într-un sistem total diferit de cel românesc. În timpul anului 2016 am luat legătura cu profesori din Castellón care predau limba și cultura română prin programul finanțat de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice din România. Echipa proiectului a hotărât că ar fi bine să aplicăm probe în anul 2017 și elevilor de la școlile din această provincie, pentru a ne lărgi mostra și a putea analiza și rezultatele unui alt context în care se studiază limba catalană în contact cu spaniola.

În vederea îndeplinirii obiectivului legat de elaborarea instrumentelor lingvistice în limbile spaniolă și catalană pentru contextele catalan și român, precum și adaptarea chestionarului sociolingvistic la cele două contexte culturale, membrii echipei au conceput cele două instrumente lingvistice scrise pentru elevii cu vârste între 14 și 16 ani în conformitate cu programele școlare de limbă și literatură spaniolă și catalană întocmite de către Ministerul Educației, Cercetării și Inovării din România și, respectiv, din Spania, și cu manualele de limbă și literatură spaniolă și catalană publicate la diferite edituri din România și Spania. Mai exact, s-au analizat manualele de limba spaniolă din România de la editura *Logos* scrise de autoarele Camelia Rădulescu și Flavia Angelescu-Sima, *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a IV-a, limba a treia* și *Limba spaniolă. Manual pentru clasa a X-a, limba a treia*. Totodată, s-au consultat manualele de limba spaniolă publicate în Spania la editurile *Bruño* și *Barcanova*, și manualele de limba catalană de la editurile *Castellnou* și *Text-La Galera*. Probele în limbile spaniolă și catalană au fost elaborate în conformitate cu programele școlare de limba și literatura spaniolă din România și din Spania, și cu cele de limba și literatura catalană întocmite de către Guvernul Catalan. Specificăm că este vorba de probe lingvistice paralele cu cea de limba română elaborată anterior. Instrumentele în limbile spaniolă și catalană studiază aspecte de morfologie, sintaxă și lexic. Formatul exercițiilor este asemănător cu cel al probei de română. În privința morfologiei, s-au elaborat exerciții care evaluează cunoștințele elevilor pentru categoria morfologică a verbului, inclusiv perifrazele verbale, și formele verbului impersonal catalan *haver-hi*, inexistent sub această formă în română și spaniolă. De asemenea, s-au conceput exerciții cu substantive comune (gen, număr, articol hotărât, cazuri) și substantive proprii folosite în limba catalană cu articolul hotărât, aspect neîntâlnit în română sau spaniolă. S-a avut în vedere și categoria pronumelui, mai ales cea de *pronoms febles* în catalană, care prezintă forme diferite de cele din spaniolă și română (*em, m', ho, li, els, ls', en, n', -ne, 'n, etc.*), forme pe care elevii români le învață și le rețin cu dificultate deoarece nu există în limba maternă sau în spaniolă. La nivel sintactic, s-au elaborat exerciții care analizează relațiile sintactice în propoziții și în frază, iar în privința lexicului, s-au elaborat exerciții care țin cont de vocabularul învățat de elevi și care cuprind itemi care se referă la derivare cu sufixe și prefixe, parasinteză, polisemie, sinonimie, antonimie. În partea finală a probei, am elaborat două enunțuri pentru ca elevii să selecteze și să redacteze la alegere un text argumentativ cu teme de interes pentru aceștia, în care să-și motiveze preferințele și opiniile.

Chestionarul sociolingvistic a fost conceput ținând cont de caracteristicile celor două contexte și are la bază chestionarul cercetării lui Ardeo (2014) folosit în diferite studii

cu populație bilingvă din Spania. Plecând de la acest chestionar, am elaborat o variantă definitivă care conține două părți; prima parte, cu date despre elevi, familie, cunoașterea limbilor de către aceștia, etc., și partea a doua, cu 52 de itemi care cuprind informații despre limbi, atitudini lingvistice, identitate și cultură. Am folosit scala Likert cu cinci valori de la 1-5 și un set de propoziții (întrebări) care reprezintă afirmații cu caracter favorabil sau nefavorabil, la care subiecții trebuie să specifice nivelul de acord, respectiv dezacord față de afirmațiile din chestionar. Folosirea scalei Likert ne permite calcularea de medii și deviații standard pentru a putea face comparații pe grupuri de subiecți.

După ce s-au elaborat toate instrumentele cercetării am început munca de teren la școli. În prealabil, încă de la începutul anului am contactat din nou directorii și profesorii de spaniolă de la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din Iași și de la Liceul Teoretic „Emil Racoviță” din Vaslui, pentru a întocmi protocoale de colaborare între licee și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, și pentru a stabili datele concrete în vederea aplicării probelor la școli. Astfel, în perioada 18-20 ianuarie am fost la Liceul Teoretic „Emil Racoviță” din Vaslui și am aplicat proba scrisă și orală de limba română, împreună cu chestionarul lingvistic, la 127 de elevi care studiază limba spaniolă ca limba a treia. Ne-am bucurat de sprijinul și colaborarea tuturor cadrelor didactice din liceu, a directorului prof. Daniel Hulubei și a profesoarei de limbă spaniolă Gabriela Tofan, care ne-au ajutat să ducem la bun sfârșit cercetarea în prima fază a proiectului. Am fost la școală atât dimineața, cât și după-amiaza, deoarece se învață în două schimburi. Am reușit astfel să terminăm aplicarea probelor orale și scrise, și să-i interviuăm pe elevii întorși definitiv din Spania sau pe cei ai căror părinți sunt plecați la muncă în Spania și care locuiesc cu bunicii sau singuri. Am fost interesați de acest grup de elevi pentru a afla motivele întoarcerii lor acasă, diferența dintre cele două sisteme educaționale, percepția celorlalți profesori și elevi din Spania față de imaginea lor ca români. Trebuie remarcată implicarea deplină a profesoarei de limba spaniolă, care, în prealabil, a întocmit un tabel cu toți elevii participanți la studiu, cu mediile obținute de aceștia atât la limba română, cât și la spaniolă, și cu elevii care au fost școlarizați în Spania sau ai căror părinți lucrează în Spania. Am avut acces la toate informațiile foarte bine puse la punct de către profesoară. Dat fiind faptul că prima parte a cercetării la Liceul Teoretic „Emil Racoviță” din Vaslui s-a desfășurat foarte bine, am decis să mergem din nou la același liceu pe 29-31 martie, pentru a aplica proba de spaniolă, oral și scris, la același număr de elevi.

Ulterior, în luna aprilie, ne-am deplasat la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din Iași, unde am aplicat aceleași probe la 27 de elevi. Dat fiind faptul că mai aveam nevoie de participanți pentru a completa mostra de elevi, am contactat-o pe profesoara de spaniolă Diana Huiban de la Colegiul Tehnic „Marcel Guguianu” din Zorleni (Vaslui), pentru a aplica probe la un grup de 48 de elevi. Am întocmit un protocol de colaborare, iar directorul a fost de acord să participe împreună cu elevii la acest proiect. Trebuie menționat că acest liceu are numeroase colaborări internaționale cu alte instituții școlare din Franța, Turcia, Marea Britanie, prin urmare, este un colegiu deosebit de activ, fiind implicat în numeroase activități de învățare și predare la nivel internațional. Am colaborat cu elevii și profesorii de la colegiu, iar cercetarea s-a desfășurat foarte bine. Și aici am găsit elevi întorși definitiv din Spania.

În același timp am contactat două școli din Barcelona (Spania), „Ausias March” și „Pompeu Fabra”, la care am fost în perioada 7-10 noiembrie pentru a aplica probe elevilor români școlarizați acolo. De asemenea, dorim să menționăm că am avut la dispoziție și un alt grup de 15 elevi români, pe care l-am considerat a fi un grup control din provincia Guadalajara, de la școala IES Luis de Lucena. Contactul cu școala respectivă a fost realizat prin intermediul unei foste studente de la universitatea noastră, Alina Ilașcu, care locuiește în Guadalajara. Aceasta a stabilit colaborarea cu directoarea școlii, Alicia Mateo, cu care am intrat în legătură. Consiliul profesoral de la IES Luis de Lucena a acceptat încântat ca instituția să colaboreze în acest proiect. Am semnat protocolul de colaborare dintre școală și universitate, și am început cercetarea. Astfel, fosta noastră studentă, după ce a primit din partea noastră instrucțiunile de aplicare a probelor, a mers la școală și împreună cu profesorul Enrique Burgos au aplicat toate probele elevilor români. Ulterior, ne-a trimis transcrierile și probele prin poștă.

Odată finalizată cercetarea atât în România, cât și în Spania, am început să corectăm probele scrise din cele trei limbi și să transcriem interviurile orale lingvistice ale povestirii *Frog, where are you* (Mayer, 1969), folosită în numeroase cercetări lingvistice (Berman & Slobin, 1994, Kellerman, 2001, Rossiter, Derwing & Jones, 2008, Sanchez & Jarvis, 2008). Elevii au construit un discurs oral prin prezentarea unui text narativ și descriptiv, bazat pe formularea ideilor pornind de la imaginile date. Elevii au explicat narațiunea folosind diferite timpuri verbale. Imaginile povestirii au un rol important, deoarece descriu o serie de acțiuni și, prin urmare, au fost de mare ajutor elevilor, fiindcă au stabilit un cadru de referință în interpretarea discursului atât în limba maternă, cât și în limba spaniolă. Descrierea povestirii prin imagini a fost un instrument util în adunarea materialului. Temele s-au adaptat la nivelul elevilor, au fost interesante, astfel că participanții s-au simțit într-o bună dispoziție pentru a reflecta și a comunica liber. Am analizat și transcris conținutul fiecărui interviu prin sistemul CHAT (Codes for the Human Analysis of Transcripts), care aparține programului CHILDES Project (MacWhinney și Snow, 2000). Am valorificat ordinea structurală narativă, proporția părților discursului, precizia lexicală și conversiunea cuvintelor, repetiția și informația incompletă care a împiedicat înțelegerea povestirii. Am codificat fiecare transcriere și am folosit linii de codificare și simboluri. Totodată, am introdus datele chestionarului în programul SPSS 19 și am făcut comparații între grupuri cu programul statistic Kruskal-Wallis. Rezultatele preliminare ale studiului în cele două contexte au fost transmise școlilor participante la cercetare.

Pe parcursul acestui an, unul dintre membrii echipei, doctoranda Eva Lordán, care își realizează teza de doctorat la Universitatea din Barcelona, la Departamentul de Cogniție, Dezvoltare și Psihologia educației, sub îndrumarea profesorilor Isabel Solé și Francisc Salvador, a renunțat la participarea în proiect din motive de sănătate deosebit de grave. În urma deciziei sale de renunțare, am optat să includem în proiect o studentă de excepție de la universitatea noastră, înscrisă în anul I la doctorat, pe nume Lavinia Ienceanu, care s-a interesat de la bun început de desfășurarea proiectului și a manifestat interes pentru a colabora activ în cercetare.

În perioada 17-23 octombrie, directorul de proiect a predat un curs de 8 ore studenților de la masterul de Limbă, cultură și civilizație spaniolă de la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, curs intitulat *Competențe lingvistice în L3, identitate și atitudini lingvistice*, cu scopul de a prezenta rezultatele noi în domeniul legat de tematica proiectului. La curs s-au prezentat obiectivele proiectului, literatura de specialitate în educație multilingvistică, s-a explicat elaborarea probelor în cele trei limbi romanice și a chestionarului vizând analiza atitudinilor lingvistice. Studenții au avut ocazia să vadă modele de lucrări ale elevilor din cele două contexte și au fost comentate aspecte legate de morfologie, sintaxă și lexic, dar s-au analizat și itemii chestionarului de atitudini ale elevilor față de România și Spania, și față de limba lor maternă și de limbile studiate. Referitor la teorie, studenții au primit informații legate de menținerea și pierderea unei limbi în contact cu alte limbi, învățarea limbii a treia, însușirea incompletă a limbii materne în context de imigrație. Pe parcursul sesiunilor s-au realizat activități de role-playing, brainstorming și alte tehnici de predare. Echipele de studenți au prezentat la rândul lor o mini-cercetare cu studenți de la alte facultăți. Au elaborat un chestionar pe teme de multilingvism, de învățarea limbilor străine, despre avantajele de a fi bilingv sau multilingv în societatea globalizată din zilele noastre. După conceperea chestionarului, studenții, organizați pe echipe, au avut la dispoziție o oră pentru a căuta studenți de la alte facultăți și a-i intervieva. Au adunat datele și după aceea, au revenit la oră. Au analizat datele și le-au comentat în clasă, celorlalți studenți. Studenții masteranzi au avut ocazia să vadă pentru prima dată cum se desfășoară o cercetare, aspectele care trebuie luate în considerare atunci când se lucrează în echipă și modalitățile de a îndeplini obiectivele propuse fiecărei etape. Studenții au fost dornici de a cunoaște maniera în care se adună datele și se interpretează la nivel calitativ, și și-au dat seama de importanța cunoașterii teoriei de specialitate pentru a analiza rezultatele unei cercetări. Au încercat să analizeze probele lingvistice și să explice cu cuvintele lor, în spaniolă, posibile rezultate ale cercetării. La finalul cursului, studenții participanți au primit diplome de participare.

În perioada ianuarie – decembrie 2016, membrii echipei au dus la îndeplinire activități care au vizat creșterea vizibilității echipei și a cercetării desfășurate în cadrul proiectului, în mediul academic național și internațional, prin participarea la conferințe internaționale și publicații cu datele preliminare ale cercetării noastre, care au apărut în reviste academice sau volume colective.

Astfel membrii echipei au prezentat publicații și comunicări:

Articole și recenzii publicate *in extenso* în reviste de specialitate

Chireac, S. & Țiței, A. (2016): Identidad, actitudes lingüísticas y motivación: un reto a la educación intercultural, *Studii de Știință și Cultură*, vol. XII, nr. 2 (45), „Vasile Goldiș” University Press, Arad, ISSN (print): 1841-1401, ISSN (online): 2067-5135, pp. 189-198. (<http://www.revista-studii-uvvg.ro/>, indexată CNCS – categoria B; indexată BDI – CEEOL, www.ceeol.com; EBSCO Publishing, www.ebscohost.com; Index Copernicus International, www.indexcopernicus.com; DOAJ-Directory of Open Access Journals, www.doaj.org; Scipio);

Chireac, S. & Țiței, A. (2016): The Role of Romanian Students' Attitudes Towards the

- Internet in the Age of Globalization, *Journal of Romanian Literary Studies*, nr. 9, Editura Arhipelag XXI, Târgu-Mureș, E-ISSN: 2248-3004, pp. 527-531. (<http://www.upm.ro/jrls/>, indexată BDI – CEEOL, www.ceeol.com; Global Impact Factor, <http://globalimpactfactor.com/>);
- Ienceanu, L. (2016). Identidad, alteridad y moralidad en la novela española e hispanoamericana de los siglos XIX y XX. In *Language, Culture and Change*, VII. *Education, Research and Development in The Globalised World*, Luminița Andrei Cocârță et al. (ed.), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, pp. 68-78, ISBN 978-973-703-604-9;
- Ienceanu, L. (2016). Confesiune, fuziune și difuziune. Traducerea poeziilor eminesciene în limba spaniolă. In *Studii eminescologice* 18, Viorica S. Constantinescu et al. (coord.), Clusium, Cluj-Napoca, pp. 123-156, ISSN 1454-9115;
- Ienceanu, L. (2016). Recenzie Literatura universală: „Ecolul urletului colectiv în *Los perros románticos* de Roberto Bolaño” în revista de atitudine culturală (proiect cultural distins cu Trofeul „Oamenii Timpului” 2015 – secțiunea LITERATURĂ și laureat Școlare și Jurnalistică), Iași, nr. 16, mai 2016, pp. 36-38, ISSN 2065-7749, [https://alecart.ro/wp-content/uploads/revista/alecart16-web.pdf?mhQ_redactia=alecart](https://alecart.ro/wp-content/uploads/revista/alecart16-web.pdf?mhQ_redactia=alecart;);
- Lordán, E. (2016). La lectura, hoy. ¿Llave de acceso al mundo o vehículo para movernos por él y transformarlo? *Harvard Deusto – Learning & Pedagogics*, 5, 18-23
- Prescod, P. (2016). On routes and roots: Movement and rootedness in Garifuna culture. *Mobile and entangled Americas*. Collection InterAmerican Research: Contact, Communication, Conflict. Maryemma Graham & Wilfried Raussert (eds), London & N.Y., Routledge, pp. 13-23. <https://books.google.com/books?isbn=147247192X>;
- Prescod, P. (2016). Review of Miriam Meyerhoff & James A. Walker. *Bequia talk*. 2013, 136 pages. London(UK) & Colombo (Sri Lanka): Battlebridge Publications. *Journal of Pidgin and Creole Languages* 13.2, pp. 444-447. <https://benjamins.com/#catalog/journals/jpcl.31.2.11pre/details>;
- Prescod, P. (2016). Review of Tupas, R. (ed.) *Unequal Englishes. The Politics of Englishes Today*. Palgrave Macmillan UK 2015. LinguistList on line. <http://linguistlist.org/issues/27/27-2435.html>;
- Țiței, A. & Chireac, S. (2016): Español con Ñ: A Passport to a Globalized World, *Journal of Romanian Literary Studies*, nr. 8, Editura Arhipelag XXI, Târgu-Mureș, E-ISSN: 2248-3004, pp. 773-784. (<http://www.upm.ro/jrls/>, indexată BDI – CEEOL, www.ceeol.com; Global Impact Factor, <http://globalimpactfactor.com>).

Articole și recenzii în curs de publicare

- Ienceanu, L. (To appear). El dialecto andaluz: necedad vs. necesidad. In *Language, Culture and Change*, VIII, Luminita Andrei Cocârță et al. (ed.), Editura Universitatii „Alexandru Ioan Cuza”, Iasi;
- Ienceanu, L. (To appear). Don Quijote en el Nuevo Mundo. Las picardías, candideces y qui jotadas de un hidalgo disoluto. In *Actas del Coloquio Internacional con motivo del IV centenario de la publicación de Don Quijote: El retablo de la libertad. La actualidad del Quijote*, Institutul Cultural Cervantes, București;
- Meyer, C. & Prescod, P. (Eds, To appear). *Langues choisies, langues sauvées : poétiques de la résistance*. Würzburg: Königshausen & Neumann;
- Prescod, P. (To appear). L’engagement linguistique de l’écrivain antillais dans un univers créolophone. In: Meyer, Christine & Paula Prescod (eds). *Langues choisies, langues sauvées : poétiques de la résistance*. Würzburg: Königshausen & Neumann;

- Prescod, Paula. (To appear, Fall, 2016). *Anthurium. A Caribbean Studies Journal*. Volume 13.2. Restoring dignity to the Caribs of Yurumein. Review of *Yurumein – Homeland. The Caribs of St Vincent*. 50 minutes, colour DVD documentary directed and produced by Andrea E. Leland, 2014;
- Prescod, Paula. (To appear). Displaced roots, viable routes, the Garinagu and the Caribs. *The Routledge Companion to InterAmerican Studies*. Wilfried Raussert (ed). U.K.: Routledge.
- Prescod, Paula. (To appear). Acts of translanguaging and marooning as forms of resistance in French Caribbean literature. In: Wiebke Beushausen, Miriam Brandel, Joseph T. Farquharson, Marius Littschwager, Annika McPherson & Julia Roth (eds). *Practices of resistance: Narratives, politics and aesthetics across the Caribbean and its diasporas*. U.K.: Routledge;
- Prescod, Paula. (To appear). All languages are equal but some languages are more equal than others In: Reckermann, Julia & Quakernack, Stefanie (eds). *Exploring the periphery: Perspectives from applied linguistics, language teaching, literary and cultural studies*. Bielefeld: Aisthesis;
- Prescod, Paula. (To appear) La place de l'accent régional dans l'enseignement du français au non natif. *Quelle(s) priorité(s) dans l'enseignement du FLE: français parlé ou français écrit ? Istanbul Journal of Innovation in Education*. Istanbul: Institut des Sciences de l'Éducation;
- Prescod, Paula. (To appear) Review of Puzey, Guy & Laura Kostanski (eds) *Names and Naming: People, Places, Perceptions and Power*. Bristol et al.: Multilingual Matters 2016. LinguistList on line.

Articole în evaluare

- Prescod, P. (under peer review). *Des approches plurielles du nom sans déterminant: Distributions, interprétations, fonctions*. Collection GrammR. Peter Lang;
- Prescod, P. (under peer review). Le pouvoir brut du nom sans déterminant en créole vincentien. In: Paula Prescod (ed.), *Des approches plurielles du nom sans déterminant : Distributions, interprétations, fonctions*. Collection GrammR. Peter Lang;
- Prescod, P. (under peer review). Licensing negation and negative concord in Atlantic Creoles: The case of Vincentian. In: Viviane Déprez & Fabiola Henri (eds). *Negation and negative dependencies in creole languages*. CLL, Amsterdam, John Benjamins;
- Țiței, A. (under peer review): *El tirano esperpéntico y la estética modernista*, in: *Colindancias. Revista de la Red Regional de Hispanistas de Europa Central* (<http://colindancias.uvt.ro/index.php/colindancias>, indexată BDI TEI Catálogo de Latindex Sistema Regional de Información en Línea para Revistas Científicas de América Latina, el Caribe, España y Portugal, <http://www.latindex.org/>; CEEOL, www.ceeol.com; The Bibliography of Modern Language Association (MLA), www.mla.org; DIALNET, http://dialnet.unirioja.es/buscar/revistas?query=Dismax.REVISTA_TODO=Colindancias) nr. 7, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2016, ISSN: 2067-9092 / 2393-056X.

Participări la manifestări științifice naționale și internaționale

- Ienceanu, L. Versiuni, perversiuni și subversiuni quijotesti în romanul columbian al secolului XX în cadrul Colocviului *Cervantes-Shakespeare. Dialog în posteritate* organizat de Catedra de Literatură Română „Garabet Ibrăileanu” a Facultății de Litere din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 22 aprilie 2016;
- Ienceanu, L. El dialecto andaluz: *necedad vs. necesidad* în cadrul celei de a 9-a editii a Conferinței Internationale *LSP UNIT, Intercultural communication: global challenges, practices and forms of expression* organizate de Facultatea de FEEA a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 13-14 mai 2016;
- Ienceanu, L. Stil, valoare și interferență. Valori cultural-lingvistice ale elevilor români hispanofoni în context de imigrație în cadrul Simpozionului Național cu participare internațională *Valorile Educației – educația valorilor din Antichitate până azi. Abordări teoretice, soluții practice* organizat de Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 28 octombrie 2016;
- Ienceanu, L. *Intente usar otras palabras*. Lexicogenia, neogénesis, transgénesis y palingenesis estilístico-poética, *Congreso internacional sobre la ficción mutante. Alerta mutante: anomalía viral en los genes de la ficción*. Universitatea București, 24-26 noiembrie;
- Prescod, P. The role of Creole in French Caribbean literature, International Conference – *3rd International Conference on Dialect and Literature*, University of Sheffield, UK, 14-15 July 2016;
- Prescod, Paula, Le niveau de l’engagement de l’auteur antillais dans la construction du personnage créolophone, International Colloquium *Langues choisies, langues sauvées : Poétiques de la résistance*, CERCLL, Université de Picardie, 26-28 May 2016;
- Țiței, A. & Chireac, S., Conferința științifică *Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity* organizată de Institutul pentru Studii Multiculturale ALPHA, Universitatea „Petru Maior” din Târgu-Mureș și Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu-Mureș, Târgu-Mureș, ediția a 3-a, 19-20 mai 2016, <http://www.upm.ro/evenimente/>

Articole publicate in extenso în volumele conferințelor

- Țiței, A. & Chireac, S. (2016): Mimicry, Syncretism, Traditionalism. What Do the Romanian Teenage Students Think About Halloween, Valentine’s Day or Black Friday? In *Globalization and National Identity. Studies on the Strategies of Intercultural Dialogue* (coordonator: Iulian Boldea), vol. 3, Secțiunea History and Cultural Mentalities, ISI Proceedings Paper, Editura Arhipelag XXI, Târgu-Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7, pp. 331-344. (volum în curs de evaluare ISI – Web of Knowledge).

Conferințe keynote speakers

- Prescod, Paula. La place de l’accent régional dans l’enseignement du français au non natif. *Conférence internationale de l’enseignement du français parlé*. 10-11 May 2016, University of Istanbul;
- Prescod, Paula. Intercomprehension: From English to English-based creoles. Invitation from the Chair of the Fakultät für Linguistik und Literaturwissenschaft, Universität Bielefeld, Germany, 2 June 2016.

În anul 2017 activitatea echipei s-a concentrat pe analiza amănunțită a datelor cercetării proiectului nostru, analiză materializată în publicarea de materiale didactice sub forma unei cărți științifice, publicarea de capitole de cărți la edituri de prestigiu, articole, coordonarea unui volum, stagiu de documentare, participări la congrese și vizite la școlile din Spania unde am desfășurat cercetarea.

În acest sens, trebuie să evidențiem faptul că echipa de cercetare a pregătit și organizat un colocviu internațional intitulat *Competențe lingvistice în limba spaniolă și identitate multiculturală în Europa Centrală și de Est*, eveniment organizat în perioada 7-8 iulie 2017 la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la care au participat diferiți specialiști din domeniul lingvisticii din țară și străinătate. Conceperea și desfășurarea acestui colocviu în România au fost deosebit de importante, deoarece este vorba despre primul colocviu organizat până acum pe această temă în Europa de Est.

În cadrul colocviului, membrii proiectului *Competențe lingvistice în L3 și identitate multiculturală – variabile de integrare lingvistică ale elevilor români în contexte de imigrație* au prezentat detaliat și au analizat rezultatele cercetării. Astfel, am făcut cunoscute tuturor participanților date interesante despre competențele lingvistice în spaniolă și română ale elevilor români școlarizați în România, dar și ale celor școlarizați în Spania. Am comentat rezultatele obținute de elevi la testele lingvistice de limba română, spaniolă și catalană, care au fost comparate din punct de vedere morfologic, sintactic și lexico-semantic. Am observat că elevii români școlarizați în România au probleme de exprimare în limba română, dar și în spaniolă, limbă pe care nu au însușit-o foarte bine. Am remarcat acest lucru atât în comunicarea orală cât și în cea scrisă. În privința limbii catalane, rezultatele sunt încurajatoare, deoarece elevii cunosc mai bine această limbă romanică decât spaniola. Acest lucru se poate explica prin faptul că ei sunt școlarizați în catalană, iar spaniola este studiată doar ca limbă străină. Sistemul educațional catalan, printr-un curriculum intensiv al orelor în catalană, duce la însușirea acestei limbi la un nivel avansat. Totodată, elevii din Spania prezintă probleme de redactare în limba română, din cauza faptului că nu dețin cunoștințe lingvistice de limba română ca limbă maternă. Precizăm că elevii nu folosesc în sistemul educațional limba română ca mijloc de exprimare scrisă, ci doar la nivel oral, în context familial sau în comunicarea cu alți elevi ori colegi români. La școlile unde am realizat studiul, există doar câțiva elevi care urmează cursuri de limba română. Diferența dintre cei care merg la cursuri de română și cei care nu o fac se observă și menționăm că elevii care doresc să urmeze cursurile au un nivel mai ridicat de limba română decât cei care nu urmează aceste cursuri. Precizăm totodată că prezența la orele de română nu este obligatorie, drept pentru care elevii pot opta pentru a participa sau nu la aceste cursuri.

Analiza și prezentarea amănunțită a rezultatelor au scos la iveală concluzii pertinente legate și de atitudinile elevilor români din cele două contexte față de trei limbi în contact: română, spaniolă și engleză. Rezultatele au arătat că elevii care au atitudini pozitive față de limba engleză dețin o identitate trilingvă. Totodată, prin analiza chestionarelor sociolingvistice studiul nostru a arătat că există diferențe semnificative între elevii care studiază în Spania și cei din România care nu au avut contact cu spațiul iberic sau cu alte

culturi. Pentru analiza acestor date am folosit programul statistic SPSS 22 cu ajutorul căruia am comparat grupele de elevi prin aplicarea testului ANOVA. S-a folosit ca tehnică de comparație între grupuri de elevi metoda statistică Tukey. Rezultatele au scos la iveală faptul că elevii sunt de părere că spaniola și româna sunt limbi care îi pot ajuta mult mai puțin decât engleza în viitoarea lor carieră, limbă pe care o consideră deosebit de importantă în era globalizată în care trăim. O altă concluzie care a reieșit din analiza chestionarelor se referă la diferențele de atitudini între elevii români care au fost școlarizați în Spania sau ai căror părinți încă lucrează acolo și cei care nu au fost plecați niciodată în Spania și nici nu au părinți în această țară. Elevii cu familii în Spania au atitudini pozitive față de cultura și limba spaniolă în comparație cu ceilalți care cunosc puține lucruri despre cultura spaniolă. Este interesant de remarcat că prezența limbii spaniole în contextul familial influențează atitudinile lingvistice față de limba spaniolă. Părinții îi motivează pe elevi să folosească limba spaniolă pentru a se integra mai bine în societatea spaniolă și a avea mai multe oportunități de a obține un loc de muncă bine plătit.

Rezultatele proiectului au fost prezentate la colocviu și comentate cu toți participanții, care s-au arătat deosebit de interesați de concluziile la care am ajuns. Am inițiat o dezbatere pe tema proiectului și am reușit să schimbăm păreri, sugestii legate de proiectul nostru, de nivelul de limbă al elevilor români atât în spaniolă cât și în română. Participanții la discuție au arătat importanța învățării limbii materne în context de imigrație atât în Spania, România cât și în Serbia, o altă țară participantă la colocviu. S-au comentat aspecte legate de relevanța obținerii bacalaureatului dublu, în română și spaniolă, în România, mai exact la Liceul Teoretic “Dimitrie Cantemir” din Iași care oferă o secție bilingvă româno-spaniolă. Profesoara de la liceu ne-a prezentat modele de examene de la bacalaureatul spaniol și ne-a explicat că foarte puțini elevi iau acest bacalaureat din cauza faptului că este un examen deosebit de dificil pentru elevii noștri, care nu au cunoștințe suficiente de limba spaniolă pentru a trece cu succes această evaluare. Cele două zile de colocviu s-au dovedit foarte intense și extrem de folositoare pentru toți participanții. A avut loc un schimb de informații fructuos între membrii echipei de cercetare și participanții la colocviu. Am ajuns la concluzia că această manifestare științifică ar trebui să aibă continuitate și să se desfășoare în anul 2018 într-o altă țară din Europa de Est. Participantă la colocviu, profesoara Bojana Kovacevic Petrovic a propus ca următoarea ediție să aibă loc în Serbia, la Universitatea din Novi Sad.

Pentru a îndeplini obiectivul care a vizat elaborarea de materiale didactice, am lucrat la elaborarea unei cărți intitulată *El español a la parrilla. Morfosintaxis y léxico-semántica en su punto*, care cuprinde materiale didactice de morfologie, sintaxă, lexicologie, semantică, dar și activități ludice. Rezultatele proiectului au scos la iveală concluzii pertinente referitoare la curențele lingvistice de limba spaniolă ale elevilor din cele două contexte: Spania și România. Având în vedere această problemă, autoarele au elaborat trei capitole de exerciții de morfologie, sintaxă, lexic, semantică, dar și activități ludice pentru nivelul B1, caracterizate prin elemente de originalitate ce vizează activități practice și didactice rezultate în urma cercetărilor efectuate în cadrul proiectului.

Lucrarea este concepută ca un instrument util de însușire a cunoștințelor de limba spaniolă, dedicat atât elevilor români școlarizați în Spania, cât și elevilor români din spațiul românesc, studenților și tuturor persoanelor care doresc să-și îmbunătățească competențele

lingvistice în limba spaniolă. Totodată, volumul permite cadrelor didactice din cele două contexte să folosească aceste materiale ca elemente de lucru la clasă, în vederea redefinirii și reconfigurării perspectivei asupra metodologiei și strategiilor de predare-învățare a limbii spaniole și a competențelor didactice rezultate din aplicarea noilor metode.

Cartea s-a publicat la editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” într-un tiraj de 217 exemplare. În perioada imediat următoare, vom trimite cărți tuturor școlilor participante la proiect, profesorilor cu care am colaborat și bibliotecilor din cadrul școlilor participante. Astfel, dorim ca profesorii și elevii din cele două contexte să lucreze din cartea concepută de noi și să țină cont de sugestiile de exerciții și activități propuse pentru a învăța corect limba spaniolă.

În luna august am realizat o deplasare la Barcelona pentru a face un stagiu de documentare asupra rezultatelor noastre la biblioteca Francesca Bonnemaison, prima bibliotecă pentru femei din Europa și una dintre cele mai vechi biblioteci din Barcelona, fondată în anul 1909 și care deține un fond valoros de cărți rare. Am consultat alte studii și cercetări realizate pe tema proiectului nostru și am comparat rezultatele acelor studii cu datele noastre.

În perioada 22 octombrie – 30 octombrie 2017 am mers în Spania pentru a vizita unele dintre școlile care au participat la proiectul nostru. În primul rând am mers la Guadalajara, la școlile IES Aguas Vivas, IES Castilla și IES Luis de Lucena, unde am fost primite de profesori și de directorii școlilor, cărora le-am prezentat rezultatele testelor lingvistice realizate de elevii români. Dorim pe această cale să mulțumim în mod special directoarei Alicia Mateo și profesorului Enrique Burgos de la școala IES Luis de Lucena pentru primirea deosebită de care am avut parte. Din Guadalajara ne-am deplasat la Castellón, unde ne-am întâlnit cu profesori și directori de la școlile participante la proiect, IES Caminas și IES Penyalgosa. De asemenea, am prezentat în fața profesorilor rezultatele proiectului. În vizitele realizate la școli, am avut ocazia să vedem sălile de clasă unde elevii români urmează cursurile, am cunoscut și alți profesori din școli, bibliotecile, etc. De asemenea, am rămas impresionate de implicarea profesorilor în proiecte internaționale, de motivarea elevilor pentru a învăța limba engleză, de promovarea limbii engleze în școli, de importanța pe care cadrele didactice o acordă cunoașterii limbii engleze, precum și de acceptarea limbii materne a fiecărui elev.

Totodată, am transmis rezultatele cercetării la școlile din Barcelona participante la proiect. Dorim să menționăm că am avut intenția să mergem personal la școli în Barcelona în luna octombrie, dar situația politică nefavorabilă, închiderea școlilor din cauza proclamării independenței în Catalonia, manifestările de stradă și tensiunea care se simte în acea zonă ne-au determinat să nu mai realizăm această deplasare.

Vizita noastră s-a finalizat cu participarea la reuniuni în cadrul Asociației Culturale de Români din Torrevieja *Acércate a Rumanía*, condusă de doamna Lucica Loliceru, președinta asociației care apără drepturile românilor și îi ajută pe aceștia să se integreze în societatea spaniolă. Cu ocazia acestei vizite, am făcut cunoscut membrilor asociației proiectul nostru și am prezentat rezultatele cercetării întreprinse. Proiectul a fost deosebit de bine primit și a avut un răsunet extraordinar în rândul membrilor asociației și al tuturor românilor participanți la reuniune.

În concordanță cu cele mai sus arătate, considerăm că am îndeplinit integral obiectivele manageriale și științifice ale proiectului pe toată perioada de desfășurare septembrie 2015 – noiembrie 2017.

pentru conformitate,
Director Proiect Chireac Silvia Maria

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Silvia Maria Chireac', written in a cursive style.